

จ ง ฦ ๑ ด ใ น ก าร ใ ช้ ท ร ั พ ธ์

สัตบุรุษผู้ครอบครองทรัพย์ ย่อมเป็นประโยชน์เกื้อกูล
แก่ชนเป็นอันมาก เทวดาย่อมรักษาเขาผู้อันธรรมคุ้มครองแล้ว
เป็นพหูสูต สมบูรณ์ด้วยศีล และความประพฤติ เกียรติย่อม
ไม่ละผู้ตั้งอยู่ในธรรม ใครจะสามารถติเตียนผู้ตั้งอยู่ในธรรม
สมบูรณ์ด้วยศีล มีวาจาดี มีหิริในใจ เปรียบเหมือนแท่งทอง
ชมพูท แม้เทวดาก็ชื่นชม แม้พรหมก็สรรเสริญ

จงฉลาดในการใช้ทรัพย์

๔๕๓

เวลาในโลกมนุษย์ผ่านไปอย่างรวดเร็ว อีกทั้งเมื่อผ่านไปก็ไม่ผ่านไปเปล่า ยังได้นาคความแก่ชรา ความเสื่อมของสังขารมาให้สำหรับชีวิตของนักสร้างบารมีนั้น ต้องไม่ปล่อยให้สังขารเสื่อมไปเปล่า แต่ต้องสร้างบุญไปพร้อมๆ กับเวลาที่ล่วงเลยไป ยิ่งอายุเพิ่มขึ้นบุญบารมีก็ยิ่งต้องเพิ่มพูนขึ้นด้วย การใช้ชีวิตให้ผ่านไปด้วยการสร้างบุญเช่นนี้ ถือว่าเป็นผู้ไม่ประมาทในการดำเนินชีวิต เกิดมาอย่างมีคุณค่า ได้ใช้ชีวิตคุ้มค่าสมกับที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์มาพบพระพุทธศาสนา

มีวาระแห่งสุภาสิตใน สัปปริสสูตร ความว่า

“ลัตบุรุษผู้ครอบครองทรัพย์ ย่อมเป็นประโยชน์ เกื้อกูลแก่ชนเป็นอันมาก เทวดาย่อมรักษาเขาผู้อันธรรม ค้มครองแล้ว เป็นพหูสูตร สมบูรณ์ด้วยศีล และความประพฤติกุศล ย่อมไม่ละผู้ตั้งอยู่ในธรรม ใครจะสามารถติเตียนผู้ตั้งอยู่ในธรรม สมบูรณ์ด้วยศีล มีวาจาสุก มีหิริในใจ เปรียบเหมือนแท่งทองชมพูนุท แม้เทวดาก็ชื่นชม แม้พรหมก็สรรเสริญ”

ลัตบุรุษทั้งหลายในโลกนี้ เป็นผู้ที่มิดวงปัญญาแจ่มใส สามารถแยกแยะได้อย่างแจ่มแจ้งว่า สิ่งใดเป็นประโยชน์มาก สิ่งใดเป็นประโยชน์น้อย หรือสิ่งใดไม่เป็นประโยชน์ จะรู้แจ้งทั้งในโลกนี้และหนทางที่จะไปสู่ปรโลก ผู้เป็นลัตบุรุษ แม้เมื่อมี

จงฉลาดในการใช้ทรัพย์

๔๕๔

ทรัพย์เกิดขึ้นแล้ว ก็จะมีทรัพย์เหล่านั้นเป็นเพียงแค่อุปกรณ์ที่จะสนับสนุนให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างสะดวกสบาย และเป็นสิ่งที่ไว้ใช้สร้างบารมีทำประโยชน์ใหญ่ให้เกิดขึ้นแก่มวลมนุษยชาติ บัณฑิตนักปราชญ์เมื่อมีทรัพย์จึงไม่มีความตระหนี่แม้แต่แต่น้อย

พระบรมโพธิสัตว์ทั้งหลายได้ชื่อว่าเป็นลัตบุรุษ เพราะทุกภพทุกชาติที่เกิดมานั้น ท่านไม่เคยมีความตระหนี่เกิดขึ้นในใจแม้แต่แต่น้อย มีแต่ให้กับให้ ตัวท่านนั้นมุ่งพระโพธิญาณอย่างเดียว ใช้ทรัพย์เป็นเครื่องมือในการสร้างบารมีเท่านั้น ในความคิดของนักสร้างบารมี ทรัพย์ที่มีอยู่ก็เพื่อสร้างบารมีเพียงอย่างเดียว พวกเรามักได้ยินตัวอย่างของนักสร้างบารมีในกาลก่อนทุกๆ ครั้งที่เหล่านักสร้างบารมีเหล่านั้นบริจาคทรัพย์ ท่านจะสละทรัพย์เพื่อเป็นประโยชน์ใหญ่ต่อมวลมนุษยชาติ ไม่ว่าจะเป็นการบริจาคทานแก่ชนทั้งหลาย หรือทูลเงินจำนวนมหาศาลเพื่อสร้างมหาวิหารเชตวัน อันเป็นอารามสำหรับเผยแผ่ธรรมะในยุคนั้น ทรัพย์ที่เกิดขึ้นสำหรับลัตบุรุษ จึงเป็นประโยชน์เกื้อกูลแก่มหาชนเป็นอันมาก

ต่างจากเหล่าลัตบุรุษ คนเหล่านี้จะใช้ทรัพย์ไม่เป็นผู้ที่ใช้จ่ายทรัพย์เพื่อความเดือดเนื้อร้อนใจสำหรับคนหมู่มาก ไม่ได้ก่อให้เกิดประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น หลักในการใช้

จงฉลาดในการใช้ทรัพย์

๔๕๕

ทรัพย์ในพระพุทธศาสนา พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าได้ตรัสสอนไว้
เช่นกัน ซึ่งเป็นพุทธดำรัสที่มีประโยชน์กับพระพุทธศาสนา

*สมัยพุทธกาล ขณะที่พระลัมมาลัมพุทเธเจ้าประทับ
อยู่ที่พระวิหารเชตวัน ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีได้ไปเข้าเฝ้า
พระบรมศาสดาถึงที่ประทับ เมื่อท่านเศรษฐีนั่งเรียบร้อยแล้ว
พระพุทธองค์ตรัสถามว่า “ดูก่อนคฤหบดี ท่านรู้ไหมว่า การที่จะ
ถือเอาประโยชน์อย่างแท้จริงจากทรัพย์ที่มีอยู่นั้นควรทำอะไร”

ท่านอนาถบิณฑิกเศรษฐีกราบทูลว่า “ข้าพระองค์ไม่
อาจทราบได้ ขอพระองค์โปรดตรัสบอกข้าพระองค์ด้วยเถิด
เพื่อจะได้ปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง พระเจ้าข้า” พระดำรัสของพระ-
ศาสดาต่อไปนี้เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเป็นแนวทางที่จะทำให้
พระสาวกใช้จ่ายทรัพย์เป็น ใช้จ่ายอย่างถูกวิธี ไม่สุรุ่ยสุร่าย
เสียประโยชน์ไปเปล่าๆ สมเด็จพระผู้มีพระภาคเจ้าตรัสว่า
“ดูก่อนคฤหบดี ประโยชน์ที่เราจะถือเอาได้จากโภคทรัพย์สมบัติ
ที่เรามีอยู่นั้น มีอยู่ ๕ ประการด้วยกัน บุคคลใดทำได้ทั้ง ๕
ประการนี้ เท่ากับว่าได้รับประโยชน์อย่างสมบูรณ์ทีเดียว”
แล้วพระพุทธองค์ตรัสต่อไปว่า

จงดลาดในการใช้ทรัพย์สิน

๔๕๖

“ประโยชน์ ๕ ประการที่ตถาคตกล่าวถึงนั้น คือพระ-
อริยสาวกในพระธรรมวินัยนี้ ย่อมใช้จ่ายโภคทรัพย์ที่ตนหามา
ได้ด้วยความยากลำบาก สะสมมาด้วยกำลังเรี่ยวแรง อาบเหงื่อ
ต่างน้ำ ได้มาโดยชอบธรรม ย่อมใช้ทรัพย์เหล่านั้นเลี้ยงตนเอง
ให้เป็นสุข ให้ผู้อื่นสำราญ เลี้ยงบุตรภรรยา ทาสกรรมกร
คนรับใช้ให้เป็นสุข นี่เป็นประโยชน์ที่จะถือเอาจากโภคทรัพย์
ข้อที่ ๑

ดูก่อนคฤหบดี นอกจากจะเลี้ยงตนเองและบุตรภรรยา
ทาสกรรมกร คนรับใช้ให้เป็นสุขแล้ว พระอริยสาวกในพระ-
ธรรมวินัยนี้ ย่อมใช้จ่ายโภคทรัพย์ทั้งหลายที่หามาได้ด้วย ความ
เหนื่อยยากลำบาก สะสมมาด้วยกำลังแขน อาบเหงื่อต่างน้ำ
แสวงหามาได้โดยชอบธรรม เลี้ยงมิตรสหายให้เป็นสุข ให้ผู้อื่น
บริหารให้เป็นสุขสำราญ นี่เป็นประโยชน์ที่จะพึงถือเอาจาก
โภคทรัพย์ข้อที่ ๒

ดูก่อนคฤหบดี อีกประการหนึ่ง อริยสาวกในพระธรรม-
วินัยนี้ นอกจากจะถือเอาประโยชน์จากทรัพย์ คือใช้จ่ายทรัพย์
ให้เกิดประโยชน์ทั้งสองประการแล้ว ย่อมใช้ทรัพย์ที่ตนเองหา
มาได้โดยชอบธรรม ได้มาโดยธรรม ป้องกันอันตรายที่เกิดจาก
ไฟ น้ำ พระราชา โจร หรือทายาทผู้ไม่เป็นที่รัก ทำตนให้สวัสดี

จรรยาบรรณในการใช้ทรัพย์สิน

๔๕๓

นี้เป็นประโยชน์ที่จะพึงถือเอาจากทรัพย์สิน ใช้จ่ายทรัพย์สินให้เป็นประโยชน์ข้อที่ ๓

อีกประการหนึ่ง เมื่อทำทั้งสามข้อนั้นแล้ว ย่อมถือเอาประโยชน์จากทรัพย์สินด้วยการทำพิธีกรรม ๕ ประการ ได้แก่ ฌาติพลีคือบำรุงญาติ อติถิพลีคือต้อนรับแขก ปุพพเปตพลีคือทำบุญอุทิศให้ผู้ที่ล่วงลับ ราชพลีคือบริจาคทรัพย์สินเพื่อส่วนรวม และเทวตาทิคือทำบุญอุทิศให้เทวดา นี่เป็นประโยชน์ที่จะพึงถือเอาจากทรัพย์สินข้อที่ ๔

ดูก่อนคฤหบดี เมื่ออริยสาวกทำสิ่งทั้ง ๔ อย่างแล้ว ประการที่สำคัญที่สุด คือ อริยสาวกยอมใช้จ่ายทรัพย์สินของตนเพื่อบำเพ็ญทักษิณาทานเกื้อกูลในหนทางสวรรค์ มีวิบากเป็นสุขยังอารมณ์เลิศให้เป็นไปด้วยดีในสมณพราหมณ์ผู้เป็นเพื่อนานุญมุงที่จะดับทุกข์ให้หมดสิ้นไป นี่เป็นข้อที่ ๕ บุคคลใดใช้จ่ายทรัพย์สินบำเพ็ญประโยชน์ทั้ง ๕ ประการนี้สมบูรณ์ ย่อมไม่เดือดร้อนทั้งในภพนี้และภพหน้า เพราะตนเองได้ถือเอาประโยชน์จากทรัพย์สินอย่างแท้จริง” ท่านเศรษฐีได้ฟังพระพุทธดำรัสดังนี้ รู้สึกปีติเบิกบานในการทำของตนเองยิ่งนัก เพราะท่านบำเพ็ญได้อย่างสมบูรณ์ทุกข้อ

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่าพระบรมศาสดาของเรานั้น

จงฉลาดในการใช้ทรัพย์สิน

๔๕๘

ได้ตรัสแนวทางในการใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินที่มีอยู่อย่างชัดเจน ทั้งประโยชน์ตนและประโยชน์ผู้อื่น ทั้งประโยชน์ในภพนี้และประโยชน์ในภพหน้า ขอให้พวกเราใช้ทรัพย์สินให้เป็น ใช้ทรัพย์สินให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ อย่าตกอยู่ในความประมาท หากปรารถนาจะสร้างหนทางสู่สวรรค์และนิพพานแล้ว จงอย่าตระหนี่ เพราะการบำเพ็ญบุญนั้น เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อเราตลอดจนมวลมนุษยชาติด้วย

